

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

कृष्णयजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे
॥ द्वितीयाष्टके चतुर्थः प्रश्नः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ द्वितीयाष्टके चतुर्थः प्रश्नः ॥

हरिः ओ(४)म्।
जुष्टो दमूना अतिथिर्दुरोणे।
इमं नो यज्ञमुपयाहि विद्वान्।
विश्वा अग्नेऽभियुजो विहत्य।
शत्रूयतामाभरा भोजनानि।
अग्ने शर्ध महते सौभगाय।
तव द्युमन्युत्तमानि सन्तु।
सं जास्पत्यग्ं सुयममाकृणुष्व।
शत्रूयतामभितिष्ठा महाग्ंसि।
अग्ने यो नोऽभितो जनः।
वृको वारो जिघाग्ंसति ॥ 1 ॥

ताग्स्त्वं वृत्रहञ्जहि।
वस्वस्मभ्यमाभर।
अग्ने यो नोऽभिदासति।
समानो यश्च निष्ट्यः।
इध्मस्यैव प्रक्षायतः।

Please let us know of any errors in this text.

मा तस्योच्छ्रैषि॑ किञ्चन॑ ।
 त्वमिन्द्राभिभूर॑सि ।
 दे॒वो वि॒ज्ञा॑तवीर्यः ।
 वृ॒त्रहा॑ पु॒रु॒चे॒तनः॑ ।
 अप॒ प्राच॑ इन्द्र॒ विश्वाग्ं॑ अ॒मित्रान् ॥ 2 ॥

अपापा॑चो अभिभूते नुदस्व ।
 अपोदी॑चो अप॑ शूराध॒राच॑ ऊ॒रौ ।
 यथा॒ तव॑ शर्म॒न्मदे॑म ।
 तमिन्द्रं॑ वाजयामसि ।
 म॒हे वृ॒त्राय॑ हन्त॑वे ।
 स वृषा॑ वृष॒भो भु॑वत् ।
 यु॒जे रथं॑ ग॒वेष॑ण॒ग्ं हरि॑भ्याम् ।
 उप॒ ब्रह्मा॑णि जुजुषा॒णम॑स्थुः ।
 विबा॑धिष्ठा॒स्य रोद॑सी महित्वा ।
 इन्द्रो॑ वृ॒त्राण्य॑प्र॒ती ज॑घ॒न्वान् ॥ 3 ॥

ह॒व्य॒वाह॑मभिमातिषाह॑म् ।
 र॒क्षो॒हणं॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णु॑म् ।
 ज्योति॑ष्मन्तं दी॒द्यतं॑ पु॒रन्धि॑म् ।
 अ॒ग्निग्ं॑ स्वि॑ष्ट॒कृत॑माहु॑वेम ।
 स्वि॑ष्टमग्ने अ॒भि तत्पृ॑णाहि ।

विश्वा॑ दे॒व॒ पृ॒त॒ना अ॒भिष्य॑ ।
 उ॒रुं नः॑ प॒न्थां॑ प्रदि॒शन्विभा॑हि ।
 ज्योति॑ष्मद्धेह्य॒जरं॑ न॒ आयुः॑ ।
 त्वाम॑ग्ने ह॒विष्म॑न्तः ।
 दे॒वं म॒र्तास॑ ईडते ॥ 4 ॥

म॒न्ये॑ त्वा जा॒तवे॑दसम् ।
 स ह॒व्या व॑क्ष्यानुषक् ।
 विश्वा॑नि नो दु॒र्गहा॑ जा॒तवे॑दः ।
 सिन्धुं॑ न ना॒वा दु॑रिता॒ऽति॑प॒र्षि ।
 अग्ने॑ अत्रि॒वन्मन॑सा गृणा॒नः ।
 अ॒स्माकं॑ बो॒ध्यवि॒ता त॒नूना॑म् ।
 पू॒षा गा अ॒न्वे॑तु नः ।
 पू॒षा र॑क्ष॒त्वर्व॑तः ।
 पू॒षा वाज॑ग्ं स॒नोतु॑ नः ।
 पू॒षेमा॑ आशा॒ अनु॑वेद् सर्वाः ॥ 5 ॥

सो अ॒स्माग्ं॑ अ॒भय॑तमेन नेषत् ।
 स्व॒स्ति॒दा अ॒घृणिः॑ सर्व॒वीरः॑ ।
 अ॒प्र॒युच्छ॑न्पुर ए॒तु प्रजा॑नन् ।
 त्वम॑ग्ने स॒प्रथा॑ असि ।
 जुष्टो॑ होता॒ वरे॑ण्यः ।

त्वया॑ य॒ज्ञं वि॒तन्व॑ते।
अ॒ग्नी र॒क्षाग्ं॑सि सेधति।
शु॒क्रशौ॑चि॒रम॑र्त्यः।
शु॒चिः पा॒वक॑ ईड्यः।
अग्ने॑ रक्षा॑ णो॒ अग्ं॑हंसः ॥ 6 ॥

प्रति॑ष्म दे॒व री॑षतः।
तपि॑ष्ठैर॒जरो॑ दह।
अग्ने॑ ह॒ग्ंसि॒ न्यत्रि॑णम्।
दी॒द्यन्म॑र्त्ये॒ष्वा।
स्वे क्षये॑ शुचि॒व्रत॑।
आ वा॑त वाहि भेष॒जम्।
वि वा॑त वाहि॒ यद्र॑पः।
त्वग्ं॑ हि वि॒श्वभे॑षजः।
दे॒वानां॑ दू॒त ई॒यसे॑।
द्वावि॒मौ वा॑तौ वातः ॥ 7 ॥

आ सि॒न्धो॒रा प॑रा॒वतः॑।
दक्षं॑ मे अ॒न्य आ॒वातु॑।
परा॒ऽन्यो वा॑तु॒ यद्र॑पः।
यद॒दो वा॑त ते गृहे।
अ॒मृत॑स्य नि॒धिर्हि॑तः।

ततो॑ नो दे॒हि जी॒वसै॑ ।
 ततो॑ नो धे॒हि भेष॒जम् ।
 ततो॑ नो॒ मह् आव॑ह ।
 वात॒ आवा॑तु भेष॒जम् ।
 श॒म्भूर्म॑यो॒भूर्नो॑ हृदे ॥ ४ ॥

प्रण॒ आयू॑र्ग॒षि तारि॑षत् ।
 त्वम॑ग्ने अ॒याऽसि॑ ।
 अ॒या स॒न्मन॑सा हितः ।
 अ॒या सन् ह॒व्यमू॑हिषे ।
 अ॒या नो॑ धे॒हि भेष॒जम् ।
 इ॒ष्टो अ॒ग्निराहु॑तः ।
 स्वाहा॑कृतः पिप॒र्तु नः॑ ।
 स्व॒गा दे॒वेभ्य॑ इ॒दं नमः॑ ।
 कामो॑ भू॒तस्य॑ भ॒व्यस्य॑ ।
 स॒म्राडे॑को॒ विरा॑जति ॥ ९ ॥

स इ॒दं प्रति॑पप्रथे ।
 ऋ॒तूनु॑त्सृ॒जते व॒शी ।
 काम॑स्तद॒ग्रे सम॑वर्त॒ताधि॑ ।
 मन॑सो॒ रेतः॑ प्रथ॒मं यदा॑सीत् ।
 स॒तो ब॒न्धुम॑स॒ति निर॑विन्दन् ।

हृदि प्रतीष्यां कवयो मनीषा।
 त्वया मन्यो सरथमारुजन्तः।
 हर्षमाणासो धृषता मरुत्वः।
 तिग्मेषव आयुधा सगुंशिशानाः।
 उपप्रयन्ति नरो अग्निरूपाः ॥ 10 ॥

मन्युर्भगो मन्युरेवासं देवः।
 मन्युरहोता वरुणो विश्ववेदाः।
 मन्युं विश ईडते देवयन्तीः।
 पाहि नो मन्यो तपसा श्रमेण।
 त्वमग्ने व्रतभृच्छुचिः।
 देवाग् आसादया इह।
 अग्ने हव्याय वोढवे।
 व्रता नु बिभ्रद्व्रतपा अदाभ्यः।
 यजा नो देवाग् अजरः सुवीरः।
 दधद्रत्नानि सुविदानो अग्ने।
 गोपाय नो जीवसे जातवेदः ॥ 11 ॥

जिघाग्सत्यमित्राञ्जघन्वानीडते सर्वा अगंहसो
 वातो हृदे राजत्यग्निरूपाः सुविदानो अग्न एकं च ॥ 1 ॥

चक्षुषो हेते मनसो हेते।
 वाचो हेते ब्रह्मणो हेते।

यो मां ऽघायुरभिदासति ।
 तमग्ने मेन्या ऽमेनिं कृणु ।
 यो मा चक्षुषा यो मनसा ।
 यो वाचा ब्रह्मणा ऽघायुरभिदासति ।
 तया ऽग्ने त्वं मेन्या ।
 अमुममेनिं कृणु ।
 यत्किञ्चासौ मनसा यच्च वाचा ।
 यज्ञैर्जुहोति यजुषा हविर्भिः ॥ 12 ॥

तन्मृत्युर्निर्ऋत्या संविदानः ।
 पुरा दिष्टादाहुतीरस्य हन्तु ।
 यातुधाना निर्ऋतिरादु रक्षः ।
 ते अस्य घ्नन्त्वनृतेन सत्यम् ।
 इन्द्रैषिता आज्यमस्य मघ्नन्तु ।
 मा तथ्समृद्धिं यदसौ करोति ।
 हन्मि ते ऽहं कृतगं हविः ।
 यो मे घोरमचीकृतः ।
 अपाञ्चौ त उभौ बाहू ।
 अपनह्याम्यास्यम् ॥ 13 ॥

अपनह्यामि ते बाहू ।
 अपनह्याम्यास्यम् ।

अ॒ग्ने॑र्दे॒वस्य॑ ब्रह्म॑णा।
सर्वं॑ तेऽवधिषं॑ कृतम्।
पुरा॑ऽमुष्यं॑ वषट्कारात्।
य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ नस्कृधि।
स्वि॑ष्टम॒स्माकं॑ भूयात्।
माऽस्मान्प्राप॑न्नरा॒तयः॑।
अन्ति॑ दूरे स॒तो अ॒ग्ने।
भ्रातृ॑व्यस्याभि॒दास॑तः ॥ 14 ॥

व॒षट्कारेण॑ वज्रेण।
कृत्या॑गं ह॒न्मि कृता॑म॒हम्।
यो मा॑ नक्तं दिवा॑ सा॒यम्।
प्रा॒तश्चाहो॑ नि॒पीय॑ति।
अ॒द्या तमि॑न्द्र॒ वज्रेण॑।
भ्रातृ॑व्यं पादयामसि।
इन्द्र॑स्य गृहो॑ऽसि॒ तं त्वा॑।
प्रप॑द्ये स॒गुः साश्वः॑।
स॒ह यन्मे॑ अ॒स्ति तेन॑।
ईडे॑ अ॒ग्निं वि॑प॒श्चित॑म् ॥ 15 ॥

गि॒रा य॒ज्ञस्य॑ सा॒धन॑म्।
श्रु॒ष्टीवा॑नं धि॒तावा॑नम्।

अ॒ग्ने॑ श॒के॒म॑ ते व॒यम् ।
 य॒मं॑ दे॒वस्य॑ वा॒जिनः॑ ।
 अ॒ति॒ द्वेषा॑गं॒षि॒ तरे॑म ।
 अ॒व॒तं॑ मा॒ सम॑नसौ॒ समो॑कसौ ।
 स॒चे॑तसौ॒ सरै॑तसौ ।
 उ॒भौ॑ मा॒म॒व॒तं॑ जा॒तवे॑दसौ ।
 शि॒वौ भ॑व॒तम॒द्य नः॑ ।
 स्व॒यं कृ॑ण्वानः सु॒गम॑प्र॒याव॑म् ॥ 16 ॥

ति॒ग्मश्रृ॑ङ्गो वृष॒भः शो॑शु॒चानः॑ ।
 प्र॒त्न॒ग्ं स॒ध॒स्थ॒मनु॑पश्य॒मानः॑ ।
 आ त॒न्तु॑म॒ग्नि॒र्दिव्यं॑ त॒तान॑ ।
 त्वं न॒स्तन्तु॑रु॒त से॑तु॒रग्ने॑ ।
 त्वं प॒न्था॑ भव॒सि दे॒व्या॒नः॑ ।
 त्वया॑ऽग्ने॒ पृ॒ष्ठं व॒यमा॑रु॒हेम॑ ।
 अथा॑ दे॒वैः स॑ध॒मादं॑ म॒देम॑ ।
 उ॒दु॒त्त॒मं मु॑मु॒ग्धि नः॑ ।
 वि पाशं॑ म॒ध्य॒मं चृ॑त ।
 अवा॑ध॒मानि॑ जी॒वसे॑ ॥ 17 ॥

व॒य॒ग्ं सो॑म व्र॒ते तव॑ ।
 म॒न॑स्त॒नूषु॑ बिभ्र॑तः ।

प्र॒जाव॑न्तो अशीमहि।
 इन्द्रा॑णी दे॒वी सु॒भगा॑ सु॒पत्नी॑।
 उद॑गंशेन पति॒विद्ये॑ जिगाय।
 त्रि॒गुंश॑दस्या ज॒घनं॑ योज॑नानि।
 उ॒पस्थ॑ इन्द्र॒ग्ग् स्थ॑वि॒रं बि॑भर्ति।
 सेना॑ ह॒ नामं॑ पृथि॒वी ध॑नञ्ज॒या।
 वि॒श्वव्य॑चा॒ अदि॑तिः॒ सूर्य॑त्वक्।
 इन्द्रा॑णी दे॒वी प्रा॒सहा॑ऽऽददा॑ना ॥ 18 ॥

सा नो॑ दे॒वी सु॒हवा॑ शर्म॑ यच्छतु।
 आ त्वा॑ऽहार्षम॒न्तर॑भूः।
 ध्रु॒वस्ति॒ष्ठावि॑चाचलिः।
 विश॑स्त्वा॒ सर्वा॑ वाञ्छन्तु।
 मा त्वद्रा॑ष्ट्रमधि॒भ्रश॑त्।
 ध्रु॒वा द्यौर्ध्रु॒वा पृ॑थि॒वी।
 ध्रु॒वं वि॒श्वमि॑दं जग॑त्।
 ध्रु॒वा ह॒ पर्व॑ता इ॒मे।
 ध्रु॒वो राजा॑ वि॒शाम॑यम्।
 इ॒हैवैधि॑ मा व्य॑थिष्ठाः ॥ 19 ॥

पर्व॑त इ॒वावि॑चाचलिः।
 इन्द्र॑ इ॒वेह॑ ध्रु॒वस्ति॑ष्ठा।

इ॒ह रा॒ष्ट्रमु॑ धारय।
अ॒भि॒ति॑ष्ठ पृ॒तन्य॒तः।
अ॒धरे॑ सन्तु शत्र॑वः।
इन्द्र॑ इव वृ॒त्रहा॑ तिष्ठ।
अ॒पः क्षे॒त्राणि॑ स॒ञ्जय॑न्।
इन्द्र॑ एणमदीधरत्।
ध्रु॒वं ध्रु॒वेण॑ ह॒विषा॑।
तस्मै॑ दे॒वा अ॒धि॑ब्रवन्।
अ॒यं च॒ ब्रह्म॑ण॒स्पतिः॑ ॥ 20 ॥

ह॒विर्भिरा॒स्यम॒भि दा॑स॒तो वि॒प॒श्चित्त॑मप्र॒यावं
जी॒वसे॒ ददा॑ना व्यथि॒ष्ठा ब्र॒वन्नेकं॑ च ॥ 2 ॥

जुष्टी॑ नरो ब्रह्म॑णा वः पि॒तृणा॑म्।
अक्ष॑मव्ययं न किला॑ रिषाथ।
यच्छ॑क्व॒रीषु॑ बृ॒हता॑ रवे॒ण।
इन्द्रे॑ शुष्म॒मद॑धाथा वसि॒ष्ठाः।
पा॒व॒का नः॑ सर॑स्वती।
वाजे॑भिर्वा॒जिनी॑वती।
य॒ज्ञं व॑ष्टु धि॒या व॑सुः।
सर॑स्वत्य॒भि नो॑ नेषि॒ वस्यः॑।

मा प॑स्फ॒रीः प॒यसा॑ मा न॒ आ॒धक् ।
जु॒षस्व॑ नः स॒ख्यां वे॒श्यां च ॥ 21 ॥

मा त्व॑क्षेत्रा॒ण्यर॑णानि गन्म ।
वृ॒ञ्जे ह॒विर्न॑मसा ब॒र्हि॒र॒ग्नौ ।
अया॑मि॒ स्रु॒घृ॒तव॑ती सुवृ॒क्तिः ।
अम्य॑क्षि॒ सद्म॒ स॒दने॑ पृथि॒व्याः ।
अश्रा॑यि य॒ज्ञः सूर्ये॑ न चक्षुः ।
इ॒हा॒र्वाश्च॑मति॒ह्वये॑ ।
इन्द्रं॑ जैत्राय॒ जेत॑वे ।
अ॒स्माक॑मस्तु के॒वलः॑ ।
अ॒र्वाश्च॑मिन्द्र॒म॒मुतो॑ हवामहे ।
यो गो॑जिद्धं न॒जिद॑श्च॒जिद्यः॑ ॥ 22 ॥

इ॒मं नो॑ य॒ज्ञं वि॑ह्वे जु॒षस्व ।
अ॒स्य कु॑र्मो हरि॒वो मे॒दिनं॑ त्वा ।
असं॑मृष्टो जायसे मातृ॒वोः शुचिः॑ ।
म॒न्द्रः क॒विरु॑दतिष्ठो वि॒व॑स्वतः ।
घृ॒तेन॑ त्वाऽव॒र्धय॑न्न॒ग्न आ॑हुत ।
धूम॑स्ते॒ के॒तुर॑भवद्वि॒वि श्रि॒तः ।
अ॒ग्निर॑ग्रे॒ प्रथ॑मो दे॒वता॑नाम् ।
संया॑तानामुत्त॒मो वि॒ष्णु॑रासीत् ।

यज॑मानाय परि॒गृह्य॑ दे॒वान्।
दी॒क्षये॒दग्ं ह॒विराग॑च्छतं नः ॥ 23 ॥

अ॒ग्निश्च॑ वि॒ष्णो॒ तप॑ उत्त॒मं म॒हः।
दी॒क्षा॒पा॒लेभ्यो॒ वन॑त॒ग्ं हि श॑क्रा।
विश्वै॑र्दे॒वैर्य॒ज्ञियैः॑ संविदानौ।
दी॒क्षाम॒स्मै यज॑मानाय धत्तम्।
प्र तद्वि॒ष्णुः॑ स्तवते वी॒र्या॑य।
मृ॒गो न भी॒मः कु॑च॒रो गि॑रि॒ष्ठाः।
यस्यो॒रुषु॑ त्रि॒षु वि॒क्रम॑णेषु।
अधि॑क्षि॒यन्ति॒ भुव॑नानि॒ विश्वा॑।
नू म॒र्तो॑ दयते सनि॒ष्यन् यः॑।
विष्णा॑व उरुगा॒याय॒ दाश॑त् ॥ 24 ॥

प्र यः स॒त्राचा॑ मन॒सा॒ यजा॑तै।
ए॒ताव॑न्तं नर्य॒मा॒विवा॑सात्।
विच॑क्रमे पृथि॒वीमेष॑ ए॒ताम्।
क्षेत्रा॑य॒ विष्णु॑र्मनु॒षे दश॑स्यन्।
ध्रु॒वासो॑ अस्य की॒रयो॒ जना॑सः।
उरु॒क्षि॒तिग्ं सु॒जनि॑माचकार।
त्रि॒र्देवः॑ पृथि॒वीमेष॑ ए॒ताम्।
विच॑क्रमे श॒तर्च॑सं महि॒त्वा।

प्र विष्णु॑रस्तु त॒वस॒स्तवी॑यान्।
 त्वे॒षग्ग् ह्य॑स्य॒ स्थवि॑रस्य॒ नाम॑ ॥ 25 ॥

होता॑रं चि॒त्रर॑थमध्व॒रस्य॑।
 य॒ज्ञस्य॑ य॒ज्ञस्य॑ के॒तुग्ग् रु॑शन्तम्।
 प्रत्य॑र्धिं दे॒वस्य॑ दे॒वस्य॑ म॒हा।
 श्रि॒या त्व॑ग्निमति॑धिं ज॒नाना॑म्।
 आ नो॑ वि॒श्वाभि॑रू॒तिभिः॑ स॒जोषाः॑।
 ब्रह्म॑ जुषा॒णो ह॑र्यश्च याहि।
 वरी॑वृ॒ज्थ॒स्थवि॑रेभिः सुशिप्र।
 अ॒स्मे दध॑द्वृष॑ण॒ग्ग् शु॒ष्ममि॑न्द्र।
 इन्द्रः॑ सुव॒र्षा ज॒नय॑न्नहानि।
 जि॒गायो॑शिग्भिः पृ॒तना॑ अभि॒श्रीः ॥ 26 ॥

प्रा॒रोच॑य॒न्मन॑वे के॒तुम॑हाम्।
 अवि॑न्द्र॒ज्योति॑र्बृ॒हते॑ रणा॒य।
 अश्वि॑ना॒वव॑से॒ निह्व॑ये वाम्।
 आ नूनं॑ या॒तग्ग् सु॑कृ॒ताय॑ विप्रा।
 प्रा॒तर्यु॑क्तेन॒ सुवृ॑ता॒ रथे॑न।
 उ॒पाग॑च्छ॒तमव॑साऽऽग॑तं नः।
 अ॒विष्टं॑ धी॒ष्वश्वि॑ना न आ॒सु।
 प्र॒जाव॑द्रेतो॒ अह्यं॑ नो अस्तु।

आवां॑ तो॒के तन॑ये॒ तू॒तु॑जानाः।
सु॒रत्ना॑सो दे॒ववी॑तिं गमेम ॥ 27 ॥

त्वग्ं॑ सोम॒ ऋ॒तु॑भिः सु॒ऋतु॑र्भूः।
त्वं दक्षैः॑ सु॒दक्षो॑ वि॒श्ववे॑दाः।
त्वं वृषा॑ वृष॒त्वेभि॑र्मह॒त्वा।
द्यु॒म्नेभि॑र्द्यु॒म्य॑भवो नृ॒चक्षाः॑।
अषा॑ढं यु॒थ्सु॑ पृ॒तना॑सु पप्रि॑म्।
सु॒व॒र॒षाम॑फ॒स्वां वृ॒जन॑स्य गो॒पाम्।
भ॒रेषु॑जाग्ं सु॒क्षि॒तिग्ं सु॒श्रव॑सम्।
जय॑न्तं॒ त्वामनु॑ मदेम सोम।
भवा॑ मि॒त्रो न शे॒व्यो घृ॒तासु॑तिः।
विभू॑तद्यु॒म्न ए॒व्या उं स॒प्रथाः॑ ॥ 28 ॥

अधा॑ ते वि॒ष्णो वि॒दुषा॑चि॒दृध्यः॑।
स्तो॒मो य॒ज्ञस्य॑ रा॒ध्यो ह॒विष्म॑तः।
यः पू॒र्व्याय॑ वे॒धसे॑ नवी॒यसे॑।
सु॒म॒ज्जान॑ये॒ विष्णा॑वे॒ ददा॑शति।
यो जा॒तम॑स्य म॒हतो॑ म॒हि ब्रवा॑त्।
सेदुः॑ श्रवो॑भिर्यु॒ज्यञ्चि॑द॒भ्यस॑त्।
तमु॑ स्तो॒तारः पू॒र्व्यं यथा॑ वि॒द ऋ॒तस्य॑।
गर्भ॑ग्ं ह॒विषा॑ पिप॒र्तन॑।

आऽस्य॑ जा॒नन्तो॒ नाम॑चिद्वि॒वक्त॑न।
 बृ॒हत्ते॑ वि॒ष्णो सु॒म॒तिं भ॑जामहे ॥ 29 ॥

इ॒मा धा॒ना घृ॑त॒स्रुवः॑।
 ह॒रीं इ॒होप॑वक्षतः।
 इन्द्र॑ग्ं सु॒खत॑मे॒ रथे॑।
 ए॒ष ब्र॒ह्मा प्र ते॑ म॒हे।
 वि॒दथे॑ श॒गंसि॑ष॒ग्ं ह॒रीं।
 य ऋ॑त्वियः प्र ते॑ व॒न्वे।
 व॒नुषो॑ ह॒र्य॑तं म॒दम्।
 इन्द्रो॑ नाम॑ घृ॒तं न यः॑।
 हरि॑भिश्च॒ारु॒ सेच॑ते।
 श्रु॒तो ग॒ण आ त्वा॑ विशन्तु ॥ 30 ॥

हरि॑व॒र्षसं॑ गि॒रः।
 आ च॑र्षणि॒प्रा वृ॑ष॒भो जना॑नाम्।
 राजा॑ कृ॒ष्टीनां॑ पु॒रुहू॑त इन्द्रः।
 स्तु॒तः श्र॑व॒स्यन्न॑व॒सोप॑म॒द्रिक्।
 यु॒क्त्वा ह॒री वृ॑ष॒णाऽऽया॑ह्य॒र्वाङ्।
 प्र य॑त्सिन्ध॒वः प्र॑स॒वं यदा॑यन्न॒।
 आपः॑ समु॒द्रग्ं र॒थ्ये॑व जग्मुः।
 अत॑श्चि॒दिन्द्रः॒ सद॑सो॒ वरी॑यान्।

यदी॒गुं सोमः॑ पृ॒णति॑ दु॒ग्धो अ॒गुंशुः॑ ।
ह्वया॑मसि॒ त्वेन्द्र॑ या॒ह्यर्वा॑ङ् ॥ 31 ॥

अ॒रं ते॑ सोम॑स्तनु॒वे भ॑वाति ।
शत॑क्रतो मा॒दय॑स्वा सु॒तेषु॑ ।
प्रा॒स्माग् अ॑व॒ पृत॑नासु प्र यु॒थ्सु ।
इन्द्रा॑य॒ सोमाः॑ प्र॒दिवो॑ विदा॑नाः ।
ऋ॒भुर्येभि॑र्वृष॑पर्वा॒ विहा॑याः ।
प्र॒य॒म्यमा॑णान्प्रति॒षू गृ॑भाय ।
इन्द्र॑ पिब॒ वृष॑धूतस्य॒ वृष्णाः॑ ।
अहे॑डमान् उप॑याहि य॒ज्ञम् ।
तुभ्य॑ पवन्त॒ इन्द्र॑वः सु॒तासः॑ ।
गावो॑ न व॑ञ्चिन्थस्व॒मोको॑ अ॒च्छ ॥ 32 ॥

इन्द्रा॑ग॒हि प्रथ॑मो य॒ज्ञिया॑नाम् ।
या ते॑ का॒कुथ्सु॑कृता॒ या वरि॑ष्ठा ।
यया॑ शश्व॒त्पिब॑सि॒ मध्वं॑ ऊ॒र्मिम् ।
तया॑ पाहि॒ प्र ते॑ अध्व॒र्युर॑स्थात् ।
सं ते॑ व॒ज्रो वर्त॑तामिन्द्र॒ ग॒व्युः ।
प्रा॒तर्यु॑जा॒ विबो॑धय ।
अश्वि॑ना॒ वेह॑ गच्छ॒तम् ।
अ॒स्य सोम॑स्य पी॒तये॑ ।

प्रा॒तर्या॑वा॒णा प्रथ॒मा य॑ज॒ध्वम् ।
 पु॒रा गृ॒ध्राद॑र॒रुषः॑ पिबाथः ।
 प्रा॒तर्हि॑ य॒ज्ञम॒श्विना॒ दधा॑ते ।
 प्रश॑ग्सन्ति क॒वयः॑ पूर्॒वभा॑जः ।
 प्रा॒तर्य॑ज॒ध्वम॒श्विना॑ हि॒नोत॑ ।
 न सा॒यम॑स्ति दे॒वया॑ अजु॑ष्टम् ।
 उ॒तान्यो॑ अ॒स्मद्य॑जते॒ विचा॑यः ।
 पूर्॒वः पूर्॒वो य॑ज॒मानो॒ वर्नी॑यान् ॥ 33 ॥

चा॒श्व॒जिद्यो॑ गच्छ॒तं नो॒ दाश॒न्नामा॑भि॒श्रीर्ग॑मेम
 स॒प्रथा॑ भ॒जाम॑हे वि॒शन्तु॑ या॒ह्यर्वा॑डच्छ॒ पिबाथः॑ षट्च ॥ 3 ॥

न॒क्तं जा॒ताऽस्यो॑षधे ।
 रामे॒ कृष्णे॒ असि॑क्वि च ।
 इ॒दग्ं र॑जनि रजय ।
 कि॒लासं॑ पलि॒तं च॒ यत् ।
 कि॒लासं॑ च पलि॒तं च॑ ।
 निरि॒तो ना॑शया॒ पृष॑त् ।
 आ नः॒ स्वो अ॑श्रुतां॒ वर्णः॑ ।
 परा॑ श्वे॒तानि॑ पातय ।
 असि॑तं ते नि॒लय॑नम् ।
 आ॒स्थान॑मसि॒तं तव॑ ॥ 34 ॥

असि॑क्नि॒यस्यो॑षधे ।
 निरि॒तो ना॑शया॒ पृष॑त् ।
 अ॒स्थि॒जस्य॑ कि॒लास॑स्य ।
 त॒नूज॑स्यं च॒ यत्त्व॑चि ।
 कृ॒त्यया॑ कृ॒तस्य॑ ब्रह्म॑णा ।
 लक्ष्मं॑ श्वे॒तम॑नी॒नश॑म् ।
 सरू॑पा॒ नाम॑ ते मा॒ता ।
 सरू॑पो॒ नाम॑ ते पि॒ता ।
 सरू॑पाऽस्यो॑षधे॒ सा ।
 सरू॑पमि॒दं कृ॑धि ॥ 35 ॥

शु॒नगं॑ हु॒वेम॑ म॒घवा॑न॒मिन्द्र॑म् ।
 अ॒स्मिन्भ॑रे॒ नृत॑मं॒ वाज॑सातौ ।
 शृ॒ण्वन्त॑मु॒ग्रमू॑तये॒ सम॑त्सु ।
 घ्नन्त॑ वृ॒त्राणि॑ स॒ञ्जितं॑ धना॑नाम् ।
 धू॒नुथ॑ द्यां पर्व॑तान्दा॒शुषे॑ वसु ।
 नि वो॒ वना॑ जिह॑ते॒ याम॑नो भि॒या ।
 को॒पय॑थ पृथि॒वीं पृ॑श्निमा॒तरः॑ ।
 यु॒धे यदु॑ग्राः पृष॑ती॒रयु॑ग्ध्वम् ।
 प्रवे॑पयन्ति॒ पर्व॑तान् ।
 विवि॑ञ्चन्ति॒ वन॑स्पतीन् ॥ 36 ॥

प्रोऽवार॑त मरु॒तो दु॒र्मदा॑ इव।
 देवा॑सः॒ सर्व॑या वि॒शा।
 पुरु॒त्रा हि स॒दृङ्ङु॑सिं।
 विशो॑ वि॒श्वानु॑ प्र॒भु।
 स॒मथ्सु॑ त्वा हवामहे।
 स॒मथ्सु॑ग्निमव॑से।
 वा॒ज॒यन्तो॑ हवामहे।
 वाजे॑षु चि॒त्ररा॑धसम्।
 सङ्ग॑च्छ॒ध्वग्ं सं॑व॒दध्व॑म्।
 सं वो॒ मना॑ग्ंसि जानताम् ॥ 37 ॥

दे॒वा भा॒गं यथा॑ पूर्वे॑॥
 स॒ञ्जाना॑ना उ॒पास॑न्त।
 स॒मा॒नो मन्त्रः॑ समि॑तिः समा॒नी।
 स॒मा॒नं मनः॑ स॒ह चि॒त्तमै॑षाम्।
 स॒मा॒नं केतो॑ अ॒भि स॒ग्रं॑भध्वम्।
 सं॒ज्ञाने॑न वो ह॒विषा॑ यजामः।
 स॒मा॒नी व॒ आकू॑तिः।
 स॒मा॒ना हृद॑यानि वः।
 स॒मा॒नम॑स्तु वो॒ मनः॑।
 यथा॑ वः सु॒सहा॑ऽसन्ति ॥ 38 ॥

सं॒ज्ञानं॑ नः स्वैः।
 सं॒ज्ञानम॑रणैः।
 सं॒ज्ञानम॑श्विना युवम्।
 इ॒हास्मासु॑ नियच्छतम्।
 सं॒ज्ञानं॑ मे बृहस्पतिः।
 सं॒ज्ञानं॑ सविताऽकरत्।
 सं॒ज्ञानम॑श्विना युवम्।
 इ॒ह मह्यं॑ नियच्छतम्।
 उप॑च्छायामिव घृणैः।
 अग॑न्म शर्म ते वयम् ॥ 39 ॥

अग्ने॑ हिरण्यसन्दृशः।
 अद॑ब्धेभिः सवितः पायुभि॒ष्ट्वम्।
 शि॒वेभि॑र॒द्य परि॑पाहि नो गय॑म्।
 हि॒र॑ण्यजिह्वः सुवि॒ताय॑ नव्य॑से।
 रक्षा॑ माकि॑र्नो अ॒घश॑ग्स ईशत।
 मदे॑ मदे॒ हि नो॑ द॒दुः।
 यू॒था गवा॑मृजु॒ऋतुः॑।
 सङ्गृ॑भाय पुरूश॒ता।
 उ॒भया॑ ह॒स्त्या॑ वसु॑।
 शि॒शी॒हि रा॒य आभ॑र ॥ 40 ॥

शिप्रि॑न्वाजानां पते।
 शची॑व॒स्तव॑ द॒गुंस॑ना॑।
 आ तू॑ न॒ इन्द्र॑ भाजय।
 गोष्व॑श्वेषु शुभ्रु॑षु।
 स॒हस्रे॑षु तुवीमघ।
 यद्दे॑वा देव॒ हेड॑नम्।
 देवा॑सश्चकृ॒मा व॒यम्।
 आदि॑त्या॒स्तस्मा॑न्मा यू॒यम्।
 ऋ॒तस्य॑र्तेन॑ मुञ्चत।
 ऋ॒तस्य॑र्तेना॑दित्याः ॥ 41 ॥

यज॑त्रा मुञ्चते॒ह मा॑।
 य॒ज्ञैर्वो॑ यज्ञवाहसः।
 आ॒शि॒क्षन्तो॒ न शे॑किम।
 मेद॑स्वता॒ यज॑मानाः।
 स्रु॒चाऽऽज्ये॑न॒ जुह्व॑तः।
 अ॒का॒मा वो॑ विश्वे देवाः।
 शि॒क्षन्तो॒ नोप॑शेकिम।
 यदि॑ दिवा॒ यदि॑ नक्त॑म्।
 ए॒न ए॒नस्यो॑ऽकरत्।
 भू॒तं मा॒ तस्मा॑द्भव्यं॑ च ॥ 42 ॥

द्रु॒प॒दा॒दि॒व॒ मु॒ञ्च॒तु।
 द्रु॒प॒दा॒दि॒वे॒न्मु॒मु॒चा॒नः।
 स्वि॒न्नः॑ स्ना॒त्वी॒ मला॑दि॒व।
 पू॒तं प॒वि॒त्रे॑णे॒वाज्य॑म्।
 वि॒श्वे॑ मु॒ञ्च॒न्तु॒ मै॒न॑सः।
 उ॒द्व॒यं तम॑स॒स्परि॑।
 प॒श्य॑न्तो॒ ज्यो॒ति॒रु॒त्त॑रम्।
 दे॒वं दे॑व॒त्रा॒ सूर्य॑म्।
 अ॒ग॑न्म॒ ज्यो॒ति॒रु॒त्त॑मम् ॥ 43 ॥

तव॑ कृ॒धि॒ वन॒स्पती॑ञ्जानता॒मस॑ति
 व॒यं भ॑रादित्याश्च॒ नव॑ च ॥ 4 ॥

वृ॒षा॒ सो अ॒ग॒शुः॑ प॒वते॑ ह॒वि॒ष्मा॒न्थ॒सोमः॑।
 इन्द्र॑स्य भा॒ग ऋ॒त॒युः॑ श॒तायुः॑।
 स मा॒ वृ॒षा॑णं वृ॒षभं॑ कृ॒णो॒तु।
 प्रि॒यं वि॒शा॒गं॑ स॒र्ववी॑र॒गं सु॒वीर॑म्।
 कस्य॑ वृ॒षा॑ सु॒ते स॒चा॑।
 नि॒यु॒त्वा॑न्वृ॒षभो॑ र॒णत्।
 वृ॒त्र॒हा॑ सोम॑पी॒तये॑।
 यस्तै॑ शृ॒ङ्ग॑ वृ॒षो न॑पात्।
 प्र॒ण॑पात्कुण्ड॒पाय्यः॑।
 न्य॑स्मिन्दध्र॒ आ मनः॑ ॥ 44 ॥

तग्ं स॒घ्री॒ची॒रू॒तयो॒ वृ॒ष्णि॒यानि॑ ।
 पौ॒ग्स्या॑नि नि॒युतः॑ स॒श्रु॒रिन्द्र॑म् ।
 स॒मुद्रं॑ न सि॒न्ध॒व उ॒क्थ॒शुष्माः॑ ।
 उ॒रु॒व्य॒च॒सं गि॒र आ॒वि॒शन्ति॑ ।
 इन्द्रा॑य॒ गि॒रो अ॒नि॒शित॑सर्गाः ।
 अ॒पः प्रै॑र॒य॒न्थ॒सग॑रस्य बु॒ध्नात् ।
 यो अ॒क्षे॑णेव च॒क्रिया॒ श॒ची॑भिः ।
 वि॒ष्व॒क्त॒स्तम्भं॑ पृथि॒वीमु॒त द्याम् ।
 अ॒क्षो॑दय॒च्छ॒व॒सा॒ क्षामं॑ बु॒ध्नम् ।
 वा॒र्ण॒वा॒त॒स्त॒वि॒षी॒भि॒रिन्द्रः॑ ॥ 45 ॥

दृ॒ढान्यौ॑घ्नादु॒शमा॑न् ओ॒जः॑ ।
 अ॒वा॒भि॒न॒त्कु॒भुः॑ पर्व॒ताना॑म् ।
 आ नो॑ अ॒ग्ने सु॒के॒तुना॑ ।
 र॒यिं वि॒श्वायु॑पोषसम् ।
 मा॒र्डी॒कं धै॑हि जी॒वसै॑ ।
 त्वग्ं सौ॑म म॒हे भ॒गम् ।
 त्वं यू॒नं ऋ॑ताय॒ते ।
 दक्षं॑ दधासि जी॒वसै॑ ।
 रथं॑ यु॒ञ्जते॑ म॒रुतः॑ शु॒भे सु॒गम् ।
 सू॒रो न मि॑त्रावरुणा॒ गवि॑ष्टिषु ॥ 46 ॥

रजागंसि चित्रा विचरन्ति तन्यवः।
 दिवः सम्राजा पयसा न उक्षतम्।
 वाचगुं सु मित्रावरुणाविरावतीम्।
 पर्जन्यश्चित्रां वदति त्विषीमतीम्।
 अत्रा वसत मरुतः सु मायया।
 द्यां वर्षयतमरुणामरेपसम्।
 अयुक्त सप्त शुभ्युवः।
 सूरौ रथस्य नृप्त्रियः।
 ताभिर्याति स्वयुक्तिभिः।
 वहिष्ठेभिर्विहरन् यासि तन्तुम् ॥ 47 ॥

अव्ययन्नसितं देव वस्वः।
 दविध्वतो रश्मयः सूर्यस्य।
 चर्मेवावाधुस्तमो अपस्वन्तः।
 पर्जन्याय प्रगायत।
 दिवस्पुत्राय मीढुषे।
 स नो यवसमिच्छतु।
 अच्छा वद तवसं गीर्भिराभिः।
 स्तुहि पर्जन्यं नमसा विवास।
 कनिक्रदद्वृषभो जीरदानुः।
 रेतो दधात्वोषधीषु गर्भम् ॥ 48 ॥

यो गर्भमोषधीनाम्।
 गवां कृणोत्यर्वताम्।
 पर्जन्यः पुरुषीणाम्।
 तस्मा इदास्ये हविः।
 जुहोता मधुमत्तमम्।
 इडां नः संयतं करत्।
 तिस्रो यदग्ने शरदस्त्वामित्।
 शुचिं घृतेन शुचयः सपर्यन्।
 नामानि चिदधिरे यज्ञियानि।
 असूदयन्त तनुवः सुजाताः ॥ 49 ॥

इन्द्रश्च नः शुनासीरौ।
 इमं यज्ञं मिमिक्षतम्।
 गर्भं धत्तग्ग् स्वस्तये।
 ययोरिदं विश्वं भुवनमाविवेश।
 ययोरानन्दो निहितो महश्च।
 शुनासीरावृतुभिः संविदानौ।
 इन्द्रवन्तौ हविरिदं जुषेथाम्।
 आ घा ये अग्निमिन्धते।
 स्तृणन्ति बर्हिरानुषक्।
 येषामिन्द्रो युवा सखा।

अ॒ग्न॒ इन्द्र॑श्च मे॒दिना॑ ।
ह॒थो वृ॒त्राण्य॑प्र॒ति ।
यु॒वग्ं हि वृ॒त्रह॑न्त॒मा ।
याभ्या॒ग्ं सु॒वर॑ज॒यन्न॑ग्रं ए॒व ।
यावा॑तस्थ॒तुर्भु॑वनस्य॒ मध्ये॑ ।
प्रच॑र्ष॒णी वृ॑षणा॒ वज्र॑बाहू ।
अ॒ग्नी इन्द्रा॑ वृ॒त्रह॑णा॒ हुवे॑ वाम् ॥ 50 ॥

म॒न॒ इन्द्रो॑ ग॒र्विष्टि॑षु॒ तन्तुं॑ ग॒र्भ॒ग्ं
सुजा॑ताः सखा॑ स॒प्त च॑ ॥ 5 ॥

उ॒त नः॑ प्रि॒या प्रि॒यासु॑ ।
स॒प्तस्व॑सा॒ सुजु॑ष्टा ।
सर॑स्वती॒ स्तोम्या॑ऽभूत् ।
इ॒मा जु॑हाना॒ युष्म॑दा नमो॒भिः ।
प्रति॑ स्तोम॒ग्ं सर॑स्वति जुषस्व ।
तव॑ श॒र्मन्प्रि॒यत॑मे॒ दधा॑नाः ।
उप॑स्थेयाम श॒रणं॑ न वृक्षम् ।
त्रीणि॑ प॒दा विच॑क्रमे ।
विष्णु॑र्गो॒पा अदा॑भ्यः ।
ततो॑ ध॒र्माणि॑ धा॒रय॑न् ॥ 51 ॥

तदस्य प्रियमभि पाथो अश्याम्।
 नरो यत्र देवयवो मदन्ति।
 उरुक्रमस्य स हि बन्धुरित्था।
 विष्णोः पदे परमे मध्व उथ्सः।
 ऋत्वा दा अस्थु श्रेष्ठः।
 अद्य त्वा वन्वन्सुरेक्णाः।
 मर्त आनाश सुवृक्तिम्।
 इमा ब्रह्म ब्रह्मवाह।
 प्रिया त आ बर्हिः सीद।
 वीहि सूर पुरोडाशम् ॥ 52 ॥

उप नः सूनवो गिरः।
 शृण्वन्त्वमृतस्य ये।
 सुमृडीका भवन्तु नः।
 अद्या नो देव सवितः।
 प्रजावन्त्सावीः सौभंगम्।
 परा दुष्वप्रियग्ं सुव।
 विश्वानि देव सवितः।
 दुरितानि परासुव।
 यद्भद्रं तन्म आसुव।
 शुचिर्मेर्बृहस्पतिम् ॥ 53 ॥

अ॒ध्व॒रेषु॑ नमस्यत।
 अ॒ना॒म्यो॒ज आ॒च॒के।
 याऽधा॒रय॑न्त दे॒वा सु॒दक्षा॑ दक्ष॑पितारा।
 अ॒सुर्या॑य॒ प्रम॑हसा।
 स इ॒त्क्षेति॑ सु॒धित॑ ओ॒कसि॑ स्वे।
 तस्मा॑ इडा॑ पि॒न्वते॑ वि॒श्वदा॑नीं।
 तस्मै॑ वि॒शः स्व॒यमे॒वान॑मन्ति।
 यस्मि॑न्ब्र॒ह्मा राज॑नि॒ पूर्वं॑ एति॑।
 सकृ॑तिमिन्द्र॒ सच्यु॑तिम्।
 सच्यु॑तिं ज॒घन॑च्युतिम् ॥ 54 ॥

क॒नात्का॒भां न॒ आभ॑र।
 प्र॒य॒फस्य॑न्नि॒व स॒क्थ्यौ॑।
 वि न॑ इन्द्र॒ मृधो॑ जहि।
 कनी॑खुनदिव सा॒पय॑न्।
 अ॒भि नः॑ सु॒ष्टुतिं॑ नय।
 प्र॒जाप॑तिः स्त्रियां॒ यशः॑।
 मु॒ष्कयो॑रदधा॒त्सप॑म्।
 काम॑स्य॒ तृप्ति॑मान॒न्दम्।
 तस्या॑ग्ने भाजये॒ह मा॑।
 मोदः॑ प्रमो॒द आ॑न॒न्दः ॥ 55 ॥

मुष्कयोर्निहितः सपः।
 सृत्वेव कामस्य तृप्याणि।
 दक्षिणानां प्रतिग्रहे।
 मनसश्चित्तमाकूतिम्।
 वाचः सत्यमशीमहि।
 पशूनाग्ं रूपमन्नस्य।
 यशः श्रीः श्रयतां मयि।
 यथाऽहमस्या अतृपग्ं स्त्रियै पुमान्।
 यथा स्त्री तृप्यति पुगंसि प्रिये प्रिया।
 एवं भगस्य तृप्याणि ॥ 56 ॥

यज्ञस्य काम्यः प्रियः।
 ददामीत्यग्निर्वदति।
 तथेति वायुराह तत्।
 हन्तेति सत्यं चन्द्रमाः।
 आदित्यः सत्यमोमिति।
 आपस्तथ्सत्यमाभरन्।
 यशो यज्ञस्य दक्षिणाम्।
 असौ मे कामः समृद्ध्यताम्।
 न हि स्पशमविदन्नन्यमस्मात्।
 वैश्वानरात्पुर एतारमग्नेः ॥ 57 ॥

अथेममन्थन्नमृतममूराः।
 वैश्वानरं क्षेत्रजित्याय देवाः।
 येषामिमे पूर्वे अर्मास आसन्न।
 अयूपाः सद्म विभृता पुरूणि।
 वैश्वानर त्वया ते नुत्ताः।
 पृथिवीमन्यामभितस्थुर्जनासः।
 पृथिवीं मातरं महीम्।
 अन्तरिक्षमुपब्रुवे।
 बृहतीमृतये दिवम्।
 विश्वं बिभर्ति पृथिवी ॥ 58 ॥

अन्तरिक्षं विपप्रथे।
 दुहे द्यौर्बृहती पयः।
 न ता नशन्ति न दभाति तस्करः।
 नैनां अमित्रो व्यथिरादधर्षति।
 देवाग्श्च याभिर्यजते ददाति च।
 ज्योगित्ताभिः सचते गोपतिः सह।
 न ता अर्वा रेणुककाटो अश्रुते।
 न सग्स्कृतत्रमुपयन्ति ता अभि।
 उरुगायमभयं तस्य ता अनु।
 गावो मर्त्यस्य विचरन्ति यज्वनः ॥ 59 ॥

रात्री व्यख्यदायती।
 पुरुत्रा देव्यक्षभिः।
 विश्वा अधि श्रियोऽधित।
 उपं ते गा इवाकरम्।
 वृणीष्व दुहितर्दिवः।
 रात्री स्तोमं न जिग्युषीं।
 देवीं वाचमजनयन्त देवाः।
 तां विश्वरूपाः पशवो वदन्ति।
 सा नो मन्द्रेषमूर्जं दुहाना।
 धेनुर्वागस्मानुप सुष्टुतैतुं ॥ 60 ॥

यद्वाग्वदन्त्यविचेतनानि।
 राष्ट्रीं देवानां निषसाद मन्द्रा।
 चतस्र ऊर्जं दुदुहे पयागंसि।
 क्वं स्विदस्याः परमं जंगाम।
 गौरी मिमाय सलिलानि तक्षती।
 एकपदी द्विपदी सा चतुष्पदी।
 अष्टापदी नवपदी बभूवुषीं।
 सहस्राक्षरा परमे व्योमन्।
 तस्याग्ं समुद्रा अधि विक्षरन्ति।
 तेन जीवन्ति प्रदिशश्चतस्रः ॥ 61 ॥

ततः॑ क्षरत्य॒क्षर॑म् ।
 तद्वि॒श्वमु॒पजी॑वति ।
 इन्द्रा॑ सू॒रा ज॒नय॑न्वि॒श्वक॑र्मा ।
 म॒रुत्वाग्ं॑ अस्तु ग॒णवा॑न्त्सजा॒तवान् ।
 अ॒स्य स्नु॒षा श्वशु॑रस्य॒ प्रशि॑ष्टिम् ।
 स॒पत्ना॒ वाचं॑ मन॑सा॒ उपा॑सताम् ।
 इन्द्रः॑ सू॒रो अ॒तर॒द्रजा॑गंसि ।
 स्नु॒षा स॒पत्नाः॑ श्वशु॑रोऽयम॑स्तु ।
 अ॒यग्ं शत्रू॑ञ्जयतु॒ जर्ह॑षाणः ।
 अ॒यं वाजं॑ जयतु॒ वाज॑सातौ ।
 अ॒ग्निः क्ष॑त्र॒भृदनि॑भृष्ट॒मोजः॑ ।
 स॒हस्रि॑यो दी॒प्यता॑मप्र॒युच्छ॑न् ।
 वि॒भ्राज॑मानः॒ समि॑धान॒ उ॒ग्रः ।
 आऽन्तरि॑क्षमरु॒हद॑ग॒न्द्याम् ॥ 62 ॥

धा॒रय॑न्पुरो॒डाशं॑ बृह॒स्पतिं॑ ज॒घन॑च्युतिमान॒न्दो
 भग॑स्य॒ तृप्या॑ण्य॒ग्नेः पृथि॑वी॒ यज्व॑न एतु
 प्र॒दिश॑श्चत॒स्रो वाज॑सातौ च॒त्वारि॑ च ॥ 6 ॥

वृषा॑ऽस्य॒गंशु॑र्वृष॒भाय॑ गृह्यसे ।
 वृषा॑ऽयमु॒ग्रो नृ॑चक्ष॒से ।
 दि॒व्यः क॑र्म॒ण्यो हि॒तो बृ॑हन्नाम ।
 वृष॑भस्य॒ या क॒कुत् ।

वि॒षू॒वान् वि॒ष्णो भवतु।
 अ॒यं यो मा॑म॒को वृ॒षा॑।
 अथो इन्द्र॑ इव दे॒वेभ्यः॑।
 वि॒ब्र॑वीतु॒ जनै॑भ्यः।
 आयु॑ष्मन्तं॒ वर्च॑स्वन्तम्।
 अथो॒ अधि॑पतिं वि॒शाम् ॥ 63 ॥

अ॒स्याः पृ॑थि॒व्या अ॒ध्यक्ष॑म्।
 इ॒ममि॑न्द्र वृ॒षभं॑ कृ॒णु।
 यः सु॒शृङ्गः॑ सुवृ॒षभः॑।
 क॒ल्याणो॒ द्रोण॑ आ॒हितः॑।
 कार्॒षी॑वलप्रगाणेन।
 वृ॒षभे॑ण॒ यजाम॑हे।
 वृ॒षभे॑ण॒ यज॑मानाः।
 अ॒क्रू॑रेणेव स॒र्पिषा॑।
 मृ॒धश्च॑ सर्वा॒ इन्द्रे॑ण।
 पृ॒त॑नाश्च॒ जयाम॑सि ॥ 64 ॥

यस्या॒यमृ॑ष॒भो ह॒विः।
 इन्द्रा॑य परिणी॒यते॑।
 जया॑ति॒ शत्रु॑मा॒यन्त॑म्।
 अथो॑ हन्ति पृ॒तन्य॑तः।

नृ॒णाम॑हं प्र॒णीर॑सत् ।
 अग्रं॑ उद्भि॒न्दता॑मसत् ।
 इन्द्र॑ शुष्मं॑ त॒नुवा॑ मेर॒यस्व ।
 नी॒चा वि॒श्वा अ॒भिति॑ष्ठा॒भिमा॑तीः ।
 नि शृ॑णीह्याबा॒धं यो नो॑ अ॒स्ति ।
 उ॒रुं नो॑ लो॒कं कृ॑णुहि जीरदानो ॥ 65 ॥

प्रेह्य॑भिप्रेहि प्रभ॒रा सह॑स्व ।
 मा वि॒वे॒नो वि॒शृ॑णुष्व॒ा जने॑षु ।
 उदी॑डितो वृषभ॒ तिष्ठ॑ शुष्मैः॑ ।
 इन्द्र॑ शत्रू॒न्पुरो॑ अ॒स्माकं॑ यु॒ध्य ।
 अग्ने॑ जेता॒ त्वं ज॑य ।
 शत्रू॑न्त्सहस॒ ओज॑सा ।
 वि शत्रू॑न् विमृ॒धो नुद॑ ।
 ए॒तं ते॒ स्तोमं॑ तुविजात् वि॒प्रः ।
 रथं॑ न धीरः॒ स्वपा॑ अतक्षम् ।
 यदीद॑ग्ने॒ प्रति॒ त्वं दे॒व ह॑र्याः ॥ 66 ॥

सुव॑र्वतीर॒प ए॑ना जयेम ।
 यो घृ॑तेना॒भिमा॑नितः ।
 इन्द्र॑ जैत्राय॒ जज्ञि॑षे ।
 स नः॑ सङ्का॒सु पार॑य ।

पृ॒त॒ना॒सा॒ह्येषु॑ च।
 इन्द्रो॑ जिगाय पृथि॒वीम्।
 अ॒न्तरि॑क्ष॒गं सुव॑र्म॒हत्।
 वृ॒त्रहा॑ पु॒रुचे॑तनः।
 इन्द्रो॑ जिगाय॒ सह॑सा॒ सहा॑गंसि।
 इन्द्रो॑ जिगाय॒ पृ॒त॒नानि॑ विश्वा॑ ॥ 67 ॥

इन्द्रो॑ जा॒तो वि॒ पुरो॑ रु॒रोज।
 स नः॑ पर॒स्पा वरि॑वः कृ॒णोतु।
 अ॒यं कृ॒त्नुर॑गृ॒भीतः।
 वि॒श्वजि॑दु॒द्भिदि॒थ्सोमः॑।
 ऋषि॑र्वि॒प्रः का॒व्येन॑।
 वा॒युर॑ग्रे॒गा य॑ज्ञ॒प्रीः।
 सा॒कं ग॒न्मन॑सा॒ य॒ज्ञम्।
 शि॒वो नि॒युद्भिः॑ शि॒वाभिः॑।
 वा॒यो शु॒क्रो अ॑यामि ते।
 मध्वो॑ अ॒ग्रं दि॒विष्टि॑षु ॥ 68 ॥

आया॑हि सोम॑पीतये।
 स्वा॒रु॒हो दे॑व नि॒युत्व॑ता।
 इ॒ममि॑न्द्र॒ वर्ध॑य क्ष॒त्रिया॑णाम्।
 अ॒यं वि॒शां वि॒शपति॑रस्तु॒ राजा॑।

अ॒स्मा इन्द्र॑ महि॒ वर्चा॑ग्सि धेहि।
 अ॒व॒र्चसं॑ कृणुहि शत्रु॑मस्य।
 इ॒ममा॑भज॒ ग्रामे॑ अश्वेषु॑ गोषु।
 नि॒र॒मुं भ॑ज॒ योऽमि॑त्रो अस्य।
 वर्ष॑न्क्षत्रस्य॑ क॒कुभि॑ श्रयस्व।
 ततो॑ न उ॒ग्रो विभ॑जा॒ वसू॑नि ॥ 69 ॥

अ॒स्मे द्या॑वापृथि॒वी भूरि॑ वा॒मम्।
 स॒न्दु॑हाथां घ॒र्मदु॑घेव धे॒नुः।
 अ॒यग्ं॑ राजा॑ प्रि॒य इन्द्र॑स्य भूयात्।
 प्रि॒यो गवा॑मोष॑धीनामु॒तापाम्।
 यु॒नज्मि॑ त उ॒त्तरा॑वन्त॒मिन्द्र॑म्।
 येन॑ जया॑सि॒ न परा॑जया॑सै।
 स त्वा॑ऽकरेकवृष॑भग्ग्ं स्वाना॑म्।
 अथो॑ राज॒न्नुत्त॑मं मा॒नवाना॑म्।
 उ॒त्तर॑स्त्वम॒धरे॑ ते स॒पत्नाः॑।
 एक॑वृषा॒ इन्द्र॑सखा जिगी॒वान् ॥ 70 ॥

विश्वा॑ आशाः॒ पृत॑नाः सं॒ जयं॑ जयन्।
 अ॒भिति॑ष्ठ शत्रू॒यतः॑ स॒हस्व।
 तुभ्यं॑ भरन्ति क्षि॒तयो॑ यविष्ठ।
 ब॒लिम॑ग्ने॒ अन्ति॑ त॒ ओत॑ दूरात्।

आ भन्दि॑ष्ठस्य सु॒म॒तिं चि॑किद्धि ।
 बृ॒ह॒त्ते॑ अ॒ग्ने॒ महि॑ शर्म॑ भ॒द्रम् ।
 यो दे॒ह्यो॑ अन॑मयद्वध॒स्त्रैः ।
 यो अ॒र्य॑प॒त्नीरु॑षसंश्च॒कार॑ ।
 स नि॒रु॒ध्या॒ नहु॑षो य॒हो अ॒ग्निः ।
 विश॑श्च॒क्रे बलि॑ह॒तः स॒हो॑भिः ॥ 71 ॥

प्र स॒द्यो अ॒ग्ने॒ अत्ये॑ष्य॒न्यान् ।
 आ॒वि॒र्य॑स्मै॒ चारु॑तरो ब॒भूथ॑ ।
 ई॒डे॒न्यो॑ वपु॒ष्यो॑ वि॒भावा॑ ।
 प्रि॒यो वि॒शा॒मति॑धि॒र्मानु॑षीणाम् ।
 ब्रह्म॑ ज्ये॒ष्ठा वी॒र्या॑ संभृ॑तानि ।
 ब्रह्मा॒ग्ने ज्ये॑ष्ठं दि॒व॒मात॑तान ।
 ऋ॒तस्य॑ ब्रह्म॑ प्रथ॒मोत॑ जज्ञे ।
 तेना॑र्हति॒ ब्रह्म॑णा॒ स्पर्धि॑तुं कः ।
 ब्रह्म॑ स्रुचो॑ घृ॒तव॑तीः ।
 ब्रह्म॑णा॒ स्वर॑वो मि॒ताः ॥ 72 ॥

ब्रह्म॑ य॒ज्ञस्य॑ तन्त॑वः ।
 ऋ॒त्वि॒जो॒ ये ह॑विष्कृतः ।
 शृ॒ङ्गा॑णी॒वेच्छृ॑ङ्गिणा॒गुं स॒न्द॑दृश्रिरे ।
 च॒षाल॑वन्तः॒ स्वर॑वः पृथि॒व्याम् ।

ते दे॒वासः॑ स्वर॑वस्तस्थि॒वाग्ंसः॑ ।
 नमः॑ सखि॑भ्यः स॒न्नान्माऽव॑गात ।
 अ॒भिभूर॑ग्निर॑तर॒द्रजाग्ंसि॑ ।
 स्पृ॒धो वि॒हत्य॑ पृ॒तना॑ अभि॒श्रीः ।
 जुषा॑णो म॒ आहु॑तिं मा महिष्ट ।
 ह॒त्वा स॒पत्नान्॑ वरि॑वस्करं नः ।
 ईशा॑नं त्वा॒ भुव॑नानामभि॒श्रिय॑म् ।
 स्तौम्य॑ग्न उरु॒ कृत॑ग्ं सु॒वीर॑म् ।
 ह॒विर्जु॑षा॒णः स॒पत्नाग्ं॑ अभि॒भूर॑सि ।
 ज॒हि शत्रू॑ग्र॒प॒ मृ॒धो नुद॑स्व ॥ 73 ॥

वि॒शां ज॑यामसि जीरदानो॒ हर्या॑ विश्वा॒ दिवि॑ष्टिषु
 वसू॑नि जिगी॒वान्त्सहो॑भिर्मि॒ता न॑श्च॒त्वारि॑ च ॥ 7 ॥

स प्र॑त्न॒वन्न॑वीयसा ।
 अग्ने॑ द्यु॒म्नेन॑ सं॒यता॑ ।
 बृ॒हत्त॑तन्थ भा॒नुना॑ ।
 नव॑ं नु॒ स्तोम॑म॒ग्नये॑ ।
 दि॒वः श्ये॑नाय॑ जीजनम् ।
 वसोः॑ कु॒विद्व॑नाति॑ नः ।
 स्वा॒रु॒हा यस्य॑ श्रियो॑ दृ॒शे ।
 र॒यिर्वी॑र॒वतो॑ यथा ।

अ॒ग्रे॑ य॒ज्ञस्य॑ चे॒ततः॑ ।
अदा॑भ्यः पुर॒ए॒ता ॥ 74 ॥

अ॒ग्निर्वि॒शां॑ मा॒नु॒षीणा॑म् ।
तूर्णी॑ रथः॒ सदा॑नवः ।
नव॒ग्ं सोमा॑य वा॒जिनै॑ ।
आज्यं॑ पय॒सोऽजनि॑ ।
जुष्ट॒ग्ं शुचि॑तमं॒ वसु॑ ।
नव॒ग्ं सोम॑ जुषस्व नः ।
पी॒यूष॑स्ये॒ह तृ॑ष्णुहि ।
यस्ते॑ भा॒ग ऋ॒ताव॑यम् ।
नव॑स्य सोम ते व॒यम् ।
आ सु॑म॒तिं वृ॑णीमहे ॥ 75 ॥

स नो॑ रास्व स॒हस्रि॑णः ।
नव॒ग्ं ह॒विर्जु॑षस्व नः ।
ऋ॒तुभिः॑ सोम॒ भूत॑मम् ।
तद॒ङ्गं प्रति॑हर्य नः ।
राज॑न्त्सोम स्व॒स्तये॑ ।
नव॒ग्ं स्तोमं॑ नव॒ग्ं ह॒विः ।
इन्द्रा॑ग्निभ्यां॒ निवे॑दय ।
तञ्जु॑षेता॒ग्ं सचे॑तसा ।

शुचिं॑ नु॒ स्तोमं॑ नव॒जात॑म॒द्य।
इन्द्रा॑ग्नी वृत्र॒हणा॑ जुषे॒थाम् ॥ 76 ॥

उ॒भा हि॑ वाग्ं॑ सु॒हवा॑ जोह॒वीमि॑।
ता वाजग्ं॑ स॒द्य उ॑श॒ते धे॑ष्ठा॑।
अ॒ग्निरिन्द्रो॑ नव॒स्य नः॑।
अ॒स्य ह॒व्यस्य॑ तृप्य॒ताम्।
इ॒ह दे॒वौ स॑ह॒स्त्रिणौ॑।
य॒ज्ञं न॒ आ हि॑ गच्छ॒ताम्।
वसु॑मन्तग्ं॑ सुव॒र्विद॑म्।
अ॒स्य ह॒व्यस्य॑ तृप्य॒ताम्।
अ॒ग्निरिन्द्रो॑ नव॒स्य नः॑।
विश्वान्दे॒वाग्स्त॑र्पयत ॥ 77 ॥

ह॒विषो॑ऽस्य नव॒स्य नः॑।
सुव॒र्विदो॑ हि ज॒ज्ञिरे॑।
एदं ब॒र्हिः सु॑ष्ट॒रीमा॑ नवे॒न।
अ॒यं य॒ज्ञो यज॑मानस्य भा॒गः।
अ॒यं ब॑भूव॒ भुव॑नस्य॒ गर्भः॑।
विश्वे॑ दे॒वा इ॒दम॑द्यागमिष्ठाः।
इ॒मे नु॑ द्यावा॑पृथि॒वी स॒मीची॑।
त॒न्वा॒ने य॒ज्ञं पु॑रु॒पेश॑सं धि॒या।

आऽस्मै॑ पृ॒णीतां॑ भु॒वनानि॑ वि॒श्वानि॑ ।
प्र॒जां पु॒ष्टिम॒मृतं॑ नवे॒न ॥ 78 ॥

इ॒मे धे॒नू अ॒मृतं॑ ये दु॒हातै॑ ।
पय॑स्वत्युत्तरामे॒तु पु॒ष्टिः ।
इ॒मं य॒ज्ञं जु॒षमाणे॑ नवे॒न ।
स॒मीची॑ द्यावा॑पृथि॒वी घृ॒तार्ची॑ ।
यवि॑ष्ठो ह॒व्यवा॒हनः॑ ।
चि॒त्रभा॑नुर्घृ॒तासु॑तिः ।
नव॑जातो॒ विरो॑चसे ।
अग्ने॑ तत्ते॑ महि॒त्व॒नम् ।
त्वम॑ग्ने दे॒वता॑भ्यः ।
भा॒गे दे॒व न मी॑यसे ॥ 79 ॥

स ए॑ना वि॒द्वान् य॑क्ष्यसि ।
नव॑ग्ग् स्तोमं॑ जुषस्व नः ॥
अ॒ग्निः प्र॑थ॒मः प्राश्ना॑तु ।
स हि वेद् यथा॑ ह॒विः ।
शि॒वा अ॒स्मभ्य॑मोष॒धीः ।
कृ॒णोतु॑ वि॒श्वच॑र्षणिः ।
भ॒द्रान्नः॑ श्रेयः॒ सम॑नैष्ट दे॒वाः ।
त्वया॑ऽव॒सेन॑ सम॑शीमहि त्वा ।

स नो॑ मयो॒भूः पि॑तो॒ आवि॑शस्व ।
शं तो॒काय॑ त॒नुवै॑ स्यो॒नः ।
ए॒तमु॒ त्यं म॑धु॒ना सं॑यु॒तं यव॑म् ।
सर॑स्वत्या॒ अधि॑म॒नाव॑च॒र्कषुः॑ ।
इन्द्र॑ आसी॒त्सीर॑पतिः श॒तक्र॑तुः ।
की॒नाशा॑ आसन्म॒रुतः॑ सु॒दान॑वः ॥ 80 ॥

पु॒रु॒ता वृ॑णीमहे जु॒षेथा॑ तर्पयता॒मृतं॑
नवे॑न मीयसे स्यो॒नश्च॒त्वारि॑ च ॥ 8 ॥

जुष्ट॑श्चक्षु॒षो जुष्टी॑ नरो नक्तं जा॒ता वृषा॑स
उ॒त नो॒ वृषा॑ऽस्य॒गुंशुः॑ स प्र॒त्नव॑द॒ष्टौ ॥ 8 ॥

जुष्टौ॑ म॒न्युर्भ॑गो जुष्टी॑ नरो हरि॑वर्षसं गि॒रः
शि॒प्रि॒न्वाजा॑नामु॒त नो॒ यद्वा॑गवद॒न्ती॒ विश्वा॑ आशा॒ अशी॑तिः ॥ 80 ॥

जुष्ट॑स्सुदान॑वः ॥

॥ हरिः ओ(३)म् ॥

॥ इति कृष्णयजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे द्वितीयाष्टके
चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥